

13.10.2026

Viite: HE 175/2026 vp

Asia: Lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostolle esityksestä
valtion talousarvioksi 2027**Työllistymisen tuki on turvattava myös vaikeassa työmarkkina-asemassa oleville**

Työ- ja elinkeinoministeriössä on pääministeri Orpon hallituskaudella valmisteltu vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä koskeva toimintaohjelma. Työryhmä on tunnistanut toimivia eurooppalaisia käytäntöjä ja koonnut suosituksia työllistymisen edistämiseksi. Toimintaohjelman toteuttamiseen ei kuitenkaan ole osoitettu rahoitusta, minkä vuoksi sen vaikuttavuus jää vähäiseksi.

Samaan aikaan työllistymistä tukeviin palveluihin ja tukimuotoihin kohdistuvat leikkaukset heikentävät jo olemassa olevia toimintamalleja. Erityisen huolestuttavaa on palkkatuen käytön väheneminen. Palkkatuki on ollut monelle vammaiselle henkilölle keskeinen väylä avoimille työmarkkinoille ja keino madaltaa työnantajien rekrytointikynnystä.

Vammaisten henkilöiden kokemukset kertovat palvelujärjestelmän puutteista. Keväällä 2026 toteutetun Vammaisfoorumin kyselyn perusteella 38 prosenttia vastaajista kertoi jääneensä kokonaan ilman työllistymistä tukevia palveluja, ja vain 22 prosenttia piti saamiaan palveluja hyödyllisinä. Lisäksi kolmannes koki, ettei heidän vammaansa tai sairauteensa liittyviä tarpeita huomioitu riittävästi palveluissa. Vastaajat korostivat erityisesti yksilöllisen tuen, työhönvalmennuksen ja palkkatuen merkitystä työllistymisensä kannalta.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen (CRPD) 27 artikla velvoittaa Suomea turvaamaan vammaisten henkilöiden oikeuden työhön yhdenvertaisesti muiden kanssa sekä edistämään heidän pääsyään avoimille, osallistaville ja saavutettaville työmarkkinoille. Sopimus edellyttää, että vammaisilla henkilöillä on tosiasiallinen pääsy työllisyyspalveluihin, työhönvalmennukseen, ammatilliseen ohjaukseen ja muihin työllistymistä tukeviin toimenpiteisiin sekä että valtio edistää työllistymistä myös erilaisin kannustimin ja tukitoimin. Näin ollen työllistymistä tukevien palvelujen ja tukimuotojen heikentäminen on ristiriidassa niiden velvoitteiden kanssa, joita Suomi on kansainvälisesti sitoutunut noudattamaan.

Invalidiliitto pitää välttämättömänä, että vuoden 2027 talousarviossa vahvistetaan vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä tukevien palvelujen resursseja. Hallituksen työllisyystavoitteet eivät toteudu ilman riittävää rahoitusta, ja erityisesti palkkatuen, työhönvalmennuksen sekä yksilöllisten ja

saavutettavien työllisyyspalvelujen saatavuus on turvattava. Tämä on välttämätöntä vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen työelämäosallisuuden vahvistamiseksi.

Samaan aikaan, kun työllisyyspalvelujen resurssit ovat riittämättömät vammaisten ihmisten kohtaamiseen, ollaan toteuttamassa sosiaalihuoltolain uudistusta. Sosiaalihuoltolain uudistukseen sisältyy hallituksen tavoitteleva 100 miljoonan euron säästövaikutus, joka liittyy sosiaalihuollon asiakasprosessin uudistamiseen, palvelujen uudistamiseen ja asiakasmaksujen korottamiseen.

Kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus, vammaisten työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten työtoiminta ovat jakaantuneet eri säädöksiin sekä erilaisiin vuosien saatossa kehittyneisiin toimintatapoihin. Nämä palvelut yhdistävillä toimintakykyä ja osallisuutta tukevilla palveluilla tavoitellaan 10 miljoonan euron säästöjä. Kuntouttavan työtoiminnan lakkauttaminen taas vähentää määrärahan tarvetta 24 miljoonalla. Toisaalta hallitus esittää uutta työllisyyspoliittista tukea (9,6 milj) työllisyysalueiden kautta jaettavaksi yhdistyksille ja säätiöille pitkäaikaistyöttömien työllistymisen parantamiseksi. Säästö uudistuksessa syntyy oletuksesta, että osa asiakkaista ei enää tarvitse nykyisiä palveluja vaan siirtyy työvoimapalveluihin, ja uusi palvelu voidaan järjestää nykyistä edullisemmin.

Invalidiliitto ei vastusta palvelujen selkeyttämistä, päällekkäisyyksien purkamista tai vaikuttavuuden parantamista. Uudistusta ei kuitenkaan pidä toteuttaa siten, että sosiaalihuollon säästöt määräävät palvelujen sisällön ja heikentävät vammaisten ja muiden paljon tukea tarvitsevien henkilöiden tosiasiallista pääsyä oikea-aikaisiin palveluihin. Säästöjä ei tule tavoitella asiakkaiden oikeusturvan kustannuksella.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 13.10.2026

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
johtaja, yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Invalidiliitto ry on valtakunnallinen järjestö, joka edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten sekä toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on noin 22 000 henkilöjäsentä ja 136 jäsenyhdistystä.